

ORIENTALNI INSTITUT U SARAJEVU
MONUMENTA TURCICA HISTORIAM SLAVORUM
MERIDIONALIUM ILLUSTRANTIA

Tomus primus

Serijs I
ZAKONSKI SPOMENICI

Sv. 1

KANUNI I KANUN-NAME

ZA BOSANSKI, HERCEGOVAČKI, ZVORNIČKI, KLIŠKI,
CRNOGORSKI I SKADARSKI SANDŽAK

Saopštavaju

Dr. Branislav Đurđev, Nedim Filipović, Hamid Hadžibegić, Muhamed Mujić i
Dr. Hazim Šabanović

SARAJEVO
1957

Uredništvo:

Dr. BRANISLAV ĐURĐEV, NEDIM FILIPOVIĆ I HAMID HADŽIBEGIĆ

Štamparski zavod »Veselin Masleša«, Sarajevo (Za štampariju P. Grinfelder)

SADRŽAJ

	Strana
PREDGOVOR	5
UVOD	7
A	
<i>Zakonski spomenici za Bosnu i Hercegovinu</i>	9
I	
Kanuni za Bosnu i Hercegovinu iz XV vijeka (Nedim Filipović)	11
1) Kanun o vlasima Hercegovačkog sandžaka iz 1477 godine	12
2) Kanun o vlasima oblasti Pavlovića iz 1485 godine	12
3) Kanun o vlasima Kraljeve zemlje iz 1489 godine	13
4) Kanun rudnika Kreševa iz 1489 godine	14
5) Kanun o rudniku Fojnici i njegovim pomoćnim rudnicima Deževici i Dusini iz 1489 godine.	15
II	
Kanun-nama Bosanskog sandžaka iz 1516 godine (Dr Hazim Šabanović)	18
III	
Kanun-nama za Bosanski sandžak iz 1530 godine (Dr Branislav Đurđev)	34
IV	
Kanun-nama za Bosanski, Hercegovački i Zvornički sandžak iz 1539 godine (Dr Branislav Đurđev)	48
V	
Kanun-nama Bosanskog sandžaka iz 1542 godine (Dr Hazim Šabanović)	59
VI	
Bosanska kanun-nama iz 1565 godine (Hamid Hadžibegić)	70
VII	
Kanun-nama Zvorničkog sandžaka iz 1548 godine (Nedim Filipović)	93
VIII	
Zakon o carini Srebrenice (Nedim Filipović)	122
IX	
Kanun-nama Kliškog sandžaka iz 1574 godine (Nedim Filipović)	125
X	
Kanun-nama za Hercegovački sandžak iz 1637-38 godine (Hamid Hadžibegić)	141

	Strana
B	
<i>Zakonski spomenici za Crnu Goru</i>	152
I	
Odredbe o nekim brdskim i maliorskim plemenima iz 1497 godine (Dr Branislav Đurđev)	153
II	
Crnogorske kanun-name iz deftera iz 1523 godine (Dr Branislav Đurđev) .	156
1) Nova kanun-nama vilajeta Crne Gore prema carskoj zapovijesti . .	160
2) Kanun-nama vilajeta Crne Gore prema starom defteru	166
III	
Kanun-nama za Crnu Goru iz deftera od 1529—1536 godine (Dr Branislav Đurđev)	169
IV	
Kanun-nama za Crnu Goru iz Dukadinskog deftera iz 1570 godine (Dr Branislav Đurđev)	173
V	
Kanun-nama za Skadarski sandžak iz deftera od 1529—1536 godine (Muhamed Mujić)	178
VI	
Kanun-nama za Skadarski sandžak iz 1570 godine (Muhamed Mujić) . .	183
<i>Registar</i> (Hamid Hadžibegić)	189

želji da zadovolji prijeku potrebu naše istoriske nauke Orijentalni institut pokreće izdavanje zbirke turskih dokumenata za istoriju naših naroda i zemalja pod turskom vladavinom.

Da je Orijentalni institut mogao da pristupi ovom poslu, prije svega, treba zahvaliti na razumijevanju na koje je naišao kod organa narodne vlasti i kod nekih naučnih institucija. Akademski savjet FNRJ 1951 godine je dao sredstva za kraći boravak Branislava Đurđeva u Carigradu radi arhivskih istraživanja. Na osnovu izvještaja Branislava Đurđeva načinjen je plan rada u Carigradskom arhivu (Başvekâlet arsivi). Iduće, 1952 godine jedna ekipa u sastavu Branislav Đurđev, Nedim Filipović, Metodije Sokolski i Dušanka Šopov, poslata od Akademskog savjeta i Arhivskog savjeta FNRJ, snimila je iz Carigradskog arhiva sve kanun-name i najstarije deftere koji se odnose na sandžake na našoj teritoriji. U aprilu 1953 Savet za prosvetu, nauku i kulturu NR Srbije poslao je Branislava Đurđeva i Nedima Filipovića na jednomjesečni rad u Carigradski arhiv da skupe materijal za Prvi srpski ustanak i da dopune snimanje dotada skupljenog materijala. U januaru 1956 radili su Branislav Đurđev i Hamid Hadžibegić u Carigradskom arhivu. Za vrijeme tih boravaka skupljen je najvažniji materijal koji sa materijalom iz naših i drugih arhiva pretstavlja osnovu na kojoj se moglo započeti sa sistematskim objavljivanjem.

Orijentalni institut smatra svojom dužnošću naročito da istakne da je rad na ostvarenju svoje zamisli mogao započeti zato što je naišao na veliko razumijevanje kod tadašnjeg pretsjednika Savjeta za nauku i kulturu FNRJ druga Rodoljuba Čolakovića.

Ova zbirka će se zvati »*Monumenta turcica historiam Slavorum Meridionalium illustrantia*«. Ona će biti uređivana sa stanovišta potreba naše istoriske nauke. Prema tome uredništvo će odlučivati šta će i kako će se šta objavljivati. Uzevši to u obzir, uredništvo će donositi odluke da li će se pojedini izvori saopštiti u turskom tekstu

i prevodu, samo u prevodu ili u registima i izvodu. Uredništvo će voditi brigu da objavljeni izvori budu tako saopšteni da omogućuju punu kritiku izvora.

Iz napred navedenog je jasno da će ova zbirka biti ograničena na turske dokumente koji se odnose na istoriju naših zemalja pod turskom vladavinom. Pri tome se misli isključivo na turska zvanična dokumenta, akta, popise, sudska dokumenta i tome slično, jednom riječi na arhivski materijal. Orijentalni institut nije u mogućnosti da odmah započne sa zbirkom koja bi odgovarala onakvim publikacijama kakva su, na primjer, *Monumenta Germaniae historica*. Kada će Orijentalni institut biti u stanju da sistematski počne objavljivati i istoriske izvore druge vrste pitanje je vremena i razvitka samog Instituta i njegovoga rada.

Zasada Orijentalni institut predviđa u ovoj zbirci ove serije:

1) *Zakonski spomenici* gdje će se objavljivati turski zakonski spomenici koji se odnose na sandžake na našoj teritoriji i okolne sandžake, kao i opšte zakonske zbirke.

2) *Defteri* gdje će se objavljivati zemljišni popisi (*tahrir defterleri*), poreski i finansiski popisi.

3) *Fermani, berati i akta*.

4) *Sidžili*.

Prema potrebi uredništvo će uvesti i druge serije.

Transkripcija će u ovoj zbirci biti ista kao u Prilozima za orijentalnu filologiju i istoriju jugoslovenskih naroda pod turskom vladavinom, odnosno transkripcija koju Orijentalni institut sprovodi u svim svojim izdanjima.

U ovoj prvoj svesci redakcija nije uspjela da do kraja provede ujednačen način objavljivanja, pa u tom pogledu postoje dosta velike razlike među autorima.

U opširnim popisnim defterima pojedinih sandžaka postije uobičajenog uvoda u kome se, pored konvencionalnih pohvala bogu i vladajućem sultanu, daje ime povjerenika, pod čijim se nadzorom vršio popis sandžaka, ime pisara koji je popisivao sandžak i datum početka i svršetka popisa, dolazi pred osnovnim tekstom popisnog deftera kanun-nama kao kodificirana zbirka carskih odredaba (kanuna) koje, u saglasnosti sa šeriatom, regulišu u ekonomskom, fiskalnom, administrativno-sudskom pogledu odnose u jednom sandžaku. Te odredbe uključuju u sebe neke od osmanske vlasti prihvaćene norme običajnog prava oblasti u kojoj je taj sandžak uspostavljen.

Ovdje se objavljuju kanun-name za pojedine sandžake posebno od deftera kojima pripadaju. Tako je postupljeno, prije svega, iz praktičnih razloga. Obrada brojnih deftera koji su se očuvali nije laka stvar i trajace dugo. Našoj nauci su potrebni izvori koji daju podatke o najkrupnijim linijama ekonomskog i društvenog života jugoslovenskih naroda pod turskom vlašću. Njih treba izdati što je moguće brže. Osim toga mnogi defteri neće biti publikovani u cjelini, nego samo u sažetim izvodima. Ali osim praktičnih razloga za ovakav postupak postoje i metodski razlozi. Neke kanun-name izvjesnih sandžaka očuvane su samo u prepisima, a da se defteri čiji su one bile sastavni dio nisu očuvali. Ali je drugi metodski razlog za odvojeno publikovanje sandžačkih kanun-nama, po našem mišljenju, još opravdaniji. Odredbe kanun-nama iz »starih deftera« prenošene su u kanun-name »novih deftera«. Prijeko je potrebno olakšati upoređenje među takvim kanun-namama, a potrebno je omogućiti lakše upoređenje i među kanunnamama različitih sandžaka. Ponekad je kanun-nama »novog deftera« tako tekstualno bliska kanun-nami »starog deftera« da se može govoriti o recenziji (ponekad i o gotovo doslovnom tekstu) ranije kanun-name. Tada je moguće saopštiti kanun-name kao što je u ovoj knjizi učinio N. Filipović sa Zvorničkom kanun-namom.

Iz najstarijih očuvanih opširnih popisa Bosanskog i Hercegovačkog sandžaka proizlazi da do potkraj XV vijeka nije bilo posebnih kanun-nama za ta dva sandžaka. U opširnom defteru Hercegovačkog sandžaka od 1477 godine postoji, u osnovnom tekstu popisa, samo jedan kanun koji se odnosi na vlahu toga sandžaka. U opširnom defteru Bosanskog sandžaka iz 1489 godine, opet u osnovnom tekstu popisa, ima tri kanuna (zakona), od kojih se dva odnose na rudarska mjestu

Kreševo i Fojnicu, a jedan na vlahe toga sandžaka. Uostalom zbirka sandžačkih kanun-nama koju je izdao Omer Lutfi Barkan pokazuje da se sandžačke kanun-name počinju uvoditi kao stalna zakonodavna praksa tek početkom XVI vijeka. Ta činjenica je u tijesnoj vezi sa razvitkom Osmanskog carstva i evolucijom njegove upravne i zakonodavne prakse.

Za one sandžake koji su nastali tek u XVI vijeku, ne treba ni isticati da najranije kanun-name koje se na njih odnose potiču iz vremena prvog popisa tih novoosnovanih sandžaka. U sačuvanim kanun-namama bosanskih sandžaka upada u oči da su mnoge odredbe kanun-nama najstarijeg sandžaka, Bosanskog sandžaka, prihvaćene, a često i doslovno prenesene, u kanun-name ostalih sandžaka.

Prema istraživanjima izvršenim u turskim i našim arhivima, nije se sačuvao naročito veliki broj kanun-nama sandžaka Bosanskog ejaleta, a za neke od tih sandžaka nije do danas pronađena ni jedna kanun-nama. Tako mi ne posjedujemo ni jednu kanun-namu Pakračkog, Krčkog i Bihačkog sandžaka. Što se tiče Požeškog sandžaka, koji se jedno kraće vrijeme nalazio u sastavu Bosanskog ejaleta, kanun-name koje se odnose na taj sandžak nismo u ovu, prvu knjigu uvrstili iz dva razloga. Prvo što te kanun-name regionalno ne spadaju u ovu zbirku, a drugo što se ne odnose na ono vrijeme kad se taj sandžak nalazio u sklopu Bosanskog ejaleta. U ovu knjigu nisu ušle objavljene zapovijesti za Srebrenicu iz rukopisa »Kanun-namei sultanî ber mucebi örfi osmanî« (Bibl. Nat. Paris, anc. fonds turc 39 — izd. Babinger, 26—35), jer to nisu u pravom smislu kanun-name, a Srebrenica je tada pripadala Smederevskom sandžaku. Od objavljenih kanun-nama nije uvrštena ona koju je objavio Č. Truhelka (Glasnik Zem. muzeja XXVIII—1916), jer je ona kompilacija opštih kanun-nama, fetvi i kanun-name za Bosanski sandžak, od koje se sačuvao bolji rukopis. Ali nije opravdano što su za ovu knjigu vršena istraživanja samo u turskim i našim arhivskim i rukopisnim zbirkama, pa čak nije uzeta u obzir ni kanun-nama za Bosnu čiju je sadržinu objavio Belin, a kod nas preveo St. Novaković. Orientalni institut nije imao sredstava za sistematsko istraživanje u evropskim bibliotekama niti za pribavljanje mikrofilmova rukopisa bosanskih kanun-nama koji su poznati iz kataloga. Nadamo se da ćemo na kraju jednom sveskom koja će sadržati naknadne dodatke izravnati ovaj nedostatak.

U ovoj knjizi date su kanun-name koje se odnose na Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru.

Kao mjerilo za raspored materijala ove knjige uzeli smo teritorijalni i hronološki princip. Najprije su dati hronološkim redom kanuni iz XV vijeka, koji se nalaze u popisima Hercegovačkog i Bosanskog sandžaka. Iza toga dolaze hronološki poredane kanun-name Bosanskog, Hercegovačkog, Zvorničkog i Kliškog sandžaka. Zatim slijede kanun-name koje se odnose na Crnu Goru. Nadamo se da ovakav raspored osigurava najveću preglednost.

REGISTAR

a) za turski tekst

at 22-25, 35, 39, 40, 60, 62, 80, 111, 113, 131, 165	استاد üstad 23, 35, 60, 65
اتلو martolos 103	استانبول کلهسی Istanbul kilesi 178, 179
اتمکچی etmekçi 16, 17	اسکندربك Iskender Bey 157, 158, 159
اتمکچی furunu 40, 63, 81, 112, 132	اسکندر پاشا Iskender Paşa 25, 37, 62
اجرت ücret 23, 29, 35, 60, 65	اسکندریه Iskenderiye 179, 180, 183, 184
اجمال icmal 184	اسکندریه قعهسی Iskenderiye kâl'ası 153, 154
اجنبی ecnebi 82, 132	اسوته کوسپچه Isveta Gospoca 159, 171, 174
احتساب ihtisâb 22, 28	اسوتی نیقوله Isveti Nîkcola 159, 171, 174
احضار ihzâr 22	اسوتی نیقوله (اورانته) Isveti Nîkcola (Ivramîna) 159, 171, 174
احیاء موات ihyâi mevât 53	آسیاب آسیاب 52, 53
اخلاط ahlat 39, 62, 80, 131	اسبیر esir 39, 62, 80, 111, 131, 180, 185
ار er 163-165	اشجار مشمره eşcaâr-i müsmire 36, 52
ارضی arazi 184	اشچی işçi 97, 98
ارباب تیمار erbâb-ı timar 22, 23, 33, 49, 60, 81, 99, 105, 107, 108, 132, 183, 184	اشغه طوزه Aşağa Tuze 153
ارپه arpa 16, 34, 37, 48, 51, 101, 143, 144, 184, 185	اشکونچی eşküncü 12-14
ارزن erzen 34, 60, 184	اغاچ یابو ağaç yapu 123
ارشون arşin 123, 145	اغریز agriz 16, 39, 63, 112, 113
ارق arık 173	اغریز کبеси agriz kebesi 40, 145
ارگن ergen 76, 77, 128, 163	اغیل حقى ağıl hakkı 144
ازله رقه، ازلی رقه Izla Reka, Izli Rîjeka 178, 185	افراز ifrâz 51
ازورنیک Izvornik 48	افلاق، افلاقان eflâk, eflâkcan 12, 13, 62, 147
اسپنجه، اسپنجه، اسپنچ ispence, ispenç 15-17, 25, 33, 37, 41, 51, 72, 74, 84, 86, 100, 101, 103, 142, 143, 144, 153, 154, 156, 157, 169, 174, 175	افلاق طائفهسی eflâk taifesi 103
	افلاقیه عادتی eflâkiye âdeti 13
	افلاقلر عادتی eflâklar âdetince 147

- akçe 12-14, 16, 17, 22-25, 30-40, 48, 60-63, 71-74, 78-81, 96-98, 100, 101, 109, 110-113, 122, 123, 125-129, 131, 132, 142-146, 157, 158, 163, 165, 169, 170, 173, 174, 175, 178-180, 184, 185
- اق حصار قلعهسى Akhisar kal'ası 25
- افجى akıncı 24
- اکرس ägris 91, 145
- اکنلو بناک ekinlü bennâk 77, 88, 128, 136
- الات حرب âlât-ı harb 23, 35, 60
- التزام âltizam 159, 163
- التون الى Altun İli 154
- التون معدنى altun ma'deni 16
- الدفتري al-defteri 19, 20
- امر emr, emir 41, 73, 78, 128
- امر پادشاهى emr-i padişâhi 22, 178, 179
- امر سلطانى emr-i sultani 153
- امر شريف emr-i şerif 102, 103, 163, 171, 174
- امر على emr-i âli 21, 156, 184
- امر همايون emr-i hümâyûn 153, 157, 159
- امن طريق emn-i tarik 25, 37, 62
- امور بن طغان Umur b. Togam 153
- امير، امير، امراء emir, ümerâ 25, 37, 134
- امين emin 41, 94, 96, 97, 103, 165, 153
- انبار anbar 105, 131, 146, 179
- انتقال intikal 76, 81, 128, 132
- انجیر incir 39, 62, 80, 111, 112, 131
- اندازه endaze 40, 63, 81, 112, 113, 132
- او، ابو ev 12-17
- اوتاجى otacı 164, 167
- اوتلاق otlak 79, 143
- اوتلوق، اوتلق، اوتلوق otluk 25, 31, 37, 39, 61, 63, 66, 80, 100
- اوتلوق عشرى otluk oşri 24, 31, 37, 50, 61, 66, 131
- اوج uc 23, 25, 35, 49, 60
- اوجاق ocak 95, 96

- اوجاق صاحبى ocak sâhibi 77, 107, 120
- اوج حصارلرى uc hisarları 23, 35, 60
- اوج قلعهسى uc kal'ası 24
- اود od 95
- اودون odun 17, 39, 49, 94, 107, 180
- اودون عربىسى odun arabası 185
- اوراننه اطاسى Ivranina adası 159, 171
- اورنو كبهسى örtü kebesi 40, 63, 80, 112, 113, 132
- اورغان organ 113
- اورمان orman 73, 102
- اورمانلىق ormanlık 53
- اوزبوى uzboy 98
- اوزوم، ازوم üzüm 39, 62, 80, 111, 112, 131, 158
- اوسمىج osmice 94
- اوغرىق oğurluk 164
- اوكوز، اوكوز öküz 166
- اولاغو ulagu 165
- اولوطاغ ulu dağ 102
- اولى evli 72, 76, 126, 128
- اون un 111, 113
- اويرى ev yeni 88
- اوا ova 183
- اهالى حصار ehâli-i hisâr 23, 33, 60
- اهل معدن ehl-i ma'den 17
- اهل وقوف ehl-i vukûf 73, 158
- ايام فترت eyyâm-ı fetret 24
- ايچ ايل iç-il 39, 62, 80, 111, 113, 131
- ايل il 15
- ايبك ipek 180, 185
- ايبك Ipek 178, 185
- ايبك قضاسى Ipek kazası 185
- اينك inek 165

ب

باب اعلا bâb-ı a'lâ 50

باج bac 16, 23, 24, 30, 31, 36,
 39, 40, 55, 61, 62, 66, 80,
 111-113, 123, 131, 179,
 180, 185
 باج سیاه bac-ı siyah 122
 بادام badem 39, 63, 80, 111,
 131
 بادخوا badihava 77, 129, 163,
 171
 بارداق، بارطاق bardak 180, 185
 بارگیر bargir 23, 35, 60, 98, 113,
 146, 180, 185
 بارگیر یوکی bargir yükü 185
 بازار bazar 23, 30, 36, 39, 40,
 61-63, 79-81, 105, 106,
 111, 112, 122, 131, 132,
 145, 146, 179, 180, 185
 بازارگاه bazargâh 100, 111
 باشینا başılma 24, 25, 41, 52, 72,
 74, 76, 78, 79, 99-101,
 104, 125, 126, 128, 130,
 156, 157, 159, 170, 171,
 173, 174, 175
 باغ bağ 51, 52, 73, 74, 101,
 123, 125, 144, 158, 179, 184
 باقله bakla 178, 179, 184, 185
 بال bal 39, 62, 80, 111, 112,
 131, 146, 179, 185
 بالچیق balçık 95
 بالیق balık 39, 40, 50, 62, 63,
 80, 81, 111, 112, 123,
 131, 132, 179, 185
 بال مومی bal mumu 16
 بای bay 163
 بدعت bid'at 23, 24, 35, 36, 49,
 60, 61, 179, 181
 بدل bedel 105
 بدل اسپنجه bedel-i ispençe 157, 169,
 173
 بدل جزیه bedel-i cizye 25, 33
 بدل خردوات bedel-i hurdevât 175
 بدل سیاست bedel-i siyâset 30, 36,
 42, 55, 60, 65, 108
 بدل عشر bedel-i öşür 64, 69, 157,
 170, 173
 بده bede 74, 86
 برات همایون berat-ı hümâyûn 153,
 154
 برآکو، بره آکو، برآکی biregü 164, 165
 بر وجه نقد ber vech-i nakd 64
 برود Brod 25, 71

بز bez 40, 63, 81, 91, 132
 بزیر bezir 62, 80
 بشارت بن عبد السلام Beşâret b. Abdisselâm
 71
 بقدای buğday 23, 34, 37, 39,
 48, 49, 51, 60, 62, 71,
 72, 80, 99, 101, 111, 113,
 125, 131, 143, 144, 178,
 179, 184, 185
 بکلربیکی beylerbeyi 22
 بکلیک beylik 23, 29, 35, 60, 65
 بناک bennâk 44, 72, 76-78, 87,
 88, 126, 128, 129, 130,
 136
 بناک رسمی bennâk resmi 75-78, 89,
 127, 128, 136
 بورج borc 40, 63, 81, 132
 بورچاق، پورچاق burçak 178, 179, 181
 بوزاغو buzağı 166
 بوستان bostan 72, 126
 بوستان رسمی bostan resmi 15
 بوسته Bosna 13, 22, 48, 60, 142
 بوسته ولایتی Bosna vilayeti 22-24, 35
 بويا boya 39, 62, 111
 بويا نه کونی Boyana gölü 159, 171,
 174
 بهاء beha 12-14, 79, 131, 158,
 174, 178, 179, 180, 185
 بی رسم چیغلیک bi resim çiftlik 86
 بیع bey' 184
 بیوه bive 40, 63, 77, 112

پ

پاپاس papas 24, 37, 61
 پاپوچی papuçcu 16, 17
 پادشاه padişâh 22, 24, 25
 پادشاه قوللری padişâh kulları 157, 173,
 175
 پاستاو pastav 16
 پالموت یبراغی palamut yaprağı 180, 182
 پاون paun 99
 پیپر Piper 153
 پیترش بان Petroşban (Petroşyan)
 154

- پراوی pravi pravac 93
 پرچسته (پرچسته) قوم Prečiste Kom 159, 171, 175
 پریمکور، پریمکور premikür 41, 103
 پرنج، پرنج pirinç 39, 62, 80, 111, 131 185
 پریبوی Priboy 25, 37
 پزهونکلیک pezevenklük 163
 پلاو Plav 154, 185
 پمک pomoc 94
 پنیر penir 16, 39, 112, 122, 185
 پوتور، پوتور potur 51
 پودغوریچه Podgoriče 179
 پودغوریچه فاضیلی Podgoriče kadılığı 159
 پول pul 180, 185
 پولیچنه، پولیچنه polaçina, polyaçina 24, 36, 38, 50, 61, 66, 77, 88, 129
 پولوغ دموری pulug demiri 17
 پیاز piyaz 38, 51, 61, 72, 126, 178, 185
- ت
- تازه اوزوم taze üzüm 39, 62, 80, 111, 112, 131, 158
 تاق tavuk 113
 تجارت tîcâret 113
 تجسس احوال tecessüs-i ahvâl 24, 37, 61
 تحریر tahrîr 74-76, 78, 127-130, 175, 184
 تحریر دفتری tahrîr defteri 6, 12, 13, 15, 34, 93
 تختہ tahta 17, 123, 179, 185
 تختہ یوکی tahta yükü 185
 تخیل tahıl 16, 165
 تذکرہ tezkire 64, 102, 104
 تذکرہ سز تیمار tezkiresiz timar 21, 22
 تذکرہ لو تیمار tezkireli timar 21, 22
 ترکه، ترکه tereke 39, 53, 62, 80, 111, 131
 ترلا، ترلا tarla 52, 64, 74, 82, 105, 109, 132, 165

- تصرف tasarruf 22, 23, 25, 33, 35, 38, 73, 76, 99, 100, 104, 108, 109, 127, 128, 131, 132, 158, 170
 تعریف ta'rif 179
 باج بازار ta'rif-i bac-ı bazar 185
 تعزیر ta'zir 23, 30, 36, 50, 55, 61, 66, 163, 164, 165
 تمشیر ta'sîr 23, 35, 60, 73, 82, 105, 106, 110, 126, 133
 تفتیش teftîş 74, 157
 تقرر takrîr 79, 127, 130
 تکالیف tekâlîf 54, 58
 دیوانیہ تکالیف tekâlîf-i divaniye 15
 شاکہ تکالیف tekâlîf-i şâkka 28
 عرفیہ تکالیف tekâlîf-i örfiye 28, 32, 37, 44, 51, 58, 62, 102, 104, 106, 173, 175
 موضوعہ تکالیف tekâlîf-i mevzûa 24, 28, 32
 تکنہ tekne 39, 62, 80, 81, 111, 131, 132
 تمسک temessük 64, 68, 75, 76, 127
 تو بره، تو بره tobna 40, 63, 81, 132
 توتون tütün 14
 رسمی توتون tütün resmi 88
 تیمار timar 21, 22, 35, 37, 38, 60, 61, 104, 130, 158, 159, 174
 تیمار اراضیسی timar arazisi 79
 تیمار اری timar eri 24, 36, 144
 تیمور timur 98
- ج
- جانور canavar 16, 166, 179
 جانور باستره سی canavar pastirması 16
 چور، چور cubur 178, 185
 چبه cebe 49
 جرم cürüm 23, 30, 36, 65, 163, 164, 165
 جرم جنایت، جرم و جرم جنایت cürm-ü cinayet 88, 107, 163, 171, 174, 175,
 جره خور cerehor 35, 60
 جریمہ cerime 22, 27, 40, 49, 60, 61, 63, 81, 108, 132,

جزیه cizye 25, 37, 51, 74, 86,
100, 101, 157, 159, 162,
170, 171, 173, 175

جماعت cemâat 12, 13

جماعت افلاکان cemâat-ı eflâkan 12

جوز ceviz 39, 40, 63, 80, 111,
131, 178, 179, 185

جوهر cevher 94-98

جوهر صاحبی cevher sâhibi 35, 60

چ

چارشوی چارشوی çarşı 40, 63, 81

چاشنی çaşmı 97, 105

چاودار، چودار، چودار çavdar 34, 60, 143, 178,
179, 184, 185

چایر çayır 49, 52, 74, 82, 109,
132, 133, 171, 174

چاپا çapa 17, 123

چتینه Çetine 159, 171, 174

چچ، چچ çeç 94

چرخ çerh 94

چرگه، چرگه çerge 12, 13, 14

چرن ایللی Çern İli 153

چرنه مملعه سی، چرنه - Çerne memlehası 159,
170, 171, 173, 175

چرنه اوغلی، چرنو اوغلی Çerne-oglu 158, 170, 171,
174

چفت çift 73-76, 86, 87, 128,
136

چفت اوکوز çift öküz 123

چفتلیک çiftlik 22, 38, 51, 52, 63,
64, 73, 74, 76, 99, 126-
128

چفتلیکچی çiftlikçi 63, 68

چفتلیک صاحبی çiftlik sâhibi 52, 73, 75,
85

چفتلیک تاپوسو çiftlik tapusu 88

چلیک çelik 123

چوقا، چوقا çoka 16, 39, 62, 80, 123,
131, 179, 185

چوقا پاستاوی çoka pastavı 16

چول، چول çul 40, 63, 81, 112, 132

چولمک، چولمک çölmek 16, 17, 113, 180,
185

چوماک çomak 166

چیراق یاغی çırak yağı 123

چیرا، چیرا çıra 16, 39, 62, 80, 112,
113, 131, 180, 185

ح

حاصل hâsıl 13, 23, 24, 35, 37,
38, 60, 61, 64, 76, 77, 82,
110, 128, 129, 133, 153,
154, 158, 170, 174, 175,
184

حاکم الوقت hâkim-ul-vakt 98

حبوبات hubûbât 15, 16, 122, 143

حجت hüccet 75, 127, 166

حد had 23, 30, 36, 50, 60, 66

حدود huđûd 102, 107

حرāmیلر harâmiler 102

حصار hisâr 23, 35, 49, 60, 146

حصاری hisâr eri 23, 35, 49, 60,
65, 146

حصه hissa, hisse 94, 98

حصه دار hissedâr 76, 127, 128

حق، حقوق hak, hukûk 130, 134

حق سیاست hakk-ı siyâset 23, 30

حقوق شرعیه hukûk-ı ser'îye 22, 75,
76, 78, 79, 87, 89, 127,
128, 130

حقوق عرفیه hukûk-ı örflîye 75, 76,
127

حکم، احکام hüküm, ahkâm 16, 75,
76, 78, 104

حکم هایون hüküm-i hümâyûn 15, 16,
64

حمل haml 35, 48, 60, 99, 102,
178, 179, 183, 185

حننا hinna 39, 62, 80, 111

حنطه hinta 180, 183

حنطه عیاری hinta ıyarı 180

حننه hinne 180, 183, 184

خ

خارج از دفتر hâric ez defter 64

خار یابس hâr-i yâbîs 95

خاص hâs 22, 38, 52, 105, 129,
159, 171, 174, 175,

خاص اولان قریه لر hâs olan karyeler 106

خاصه hâssa 12, 13, 44, 52, 110, 159, 170, 171, 174,
 خاصه اولان يرار hâssa olan yerler 78, 89
 باغلر خاصه hâssa bağlar 38, 158, 170
 ترلا خاصه hâssa tarla 38, 144
 چایر خاصه hâssa çayır 38
 خاصه لقی hâssalık 38, 110
 خاصه همایون hâssai hümâyûn 107
 خاصه همایون امینی hâssai hümâyûn emîni 105
 خالی باشته hâlî baştına 157, 158, 170, 174, 175
 خانه hâne 23, 24, 36, 37, 49, 50, 51, 61, 100, 101, 143, 144, 156, 173, 175
 خانه دухان hânei duhan 100
 خدمت، خدمت hidmet, hizmet 13, 14, 22, 24, 26, 27, 31, 33, 41, 60, 62, 102, 103, 107, 147, 158-160, 170, 173-175
 خراج harâc 15-17, 25, 41, 100, 101, 103, 104, 110, 142, 153, 154, 156, 158, 159, 169, 170, 173
 خراج کذار harâc-gûzar 110
 خراجلو باشته harâçlu baştına 25
 خراجلو رعیت harâçlu râiyyet 25
 خراج مقاسمه harâc-ı mukaseme 184
 خراججه harâciye 170
 خراج harc 15, 99
 خرده قوم burde kum 95
 خردوات hurdevât 37, 51, 113, 177
 خرسور hırsız 23, 36, 50, 61
 خرمن harman 64
 خزانه عامره، خزینه hazînei (hizânei) âmire 22, 24, 25, 38, 52, 64, 97, 157, 169, 170, 173, 175
 خلق halk 23, 35, 60
 خمر hamr 180, 185
 خاتیر رسمی hınzır resmî 15, 17
 خواص همایون havâss-ı hümâyûn 183, 184
 خوتمان hutman 97
 خود Hod 153

خود ناحیه سی Hod nahiyesi 153
 خوینجه معدنی Hoynice ma'deni 16
 خیانه haymane 22, 28, 52, 53
 د
 دارالمربب dâruharb 49, 64
 دارو daru 143
 دائره daire 24, 31
 دپه دوکان، دپه دوکان Depedukan, Depedöken 153
 دухان خانه سی duhan hanesi 129
 دухان رسمی duhan resmi 78, 89, 129
 دربند derbend 50, 51, 72, 100-102, 144, 153, 154
 دربندچی derbendçi 37, 50, 62, 101, 102, 154
 دربند قریه سی derbend kıryesi 101, 102
 درزی derzi 16
 درک dârek 39, 62, 131
 درگاه عالی، درگاه معلا dergâh-ı âli, — mualla 16, 157
 درهم dirhem 40, 63, 95, 132, 178
 دری deri 98, 113
 دژاویجه Dejavice 16
 دستور destûr 23, 35, 60
 دستی destî 180
 دشتبانی deştbanî 77, 88, 136, 129
 دفاتر قدیمه defâtir-i kadîme 73
 دفتر defter 14, 15, 17, 24, 37, 41, 61, 64, 72-77, 79, 99, 100, 102, 107, 126-129, 131, 143, 156, 158, 170, 180
 دفتر جدید defter-i cedid 21, 22, 24, 35, 41, 60, 62, 64, 71, 73, 76, 83, 99, 103, 104, 106, 107, 128, 134, 157-159, 169-172
 دفتر خاقانی defter-i hâkanî
 دفتردار defterdar 22
 دفتردن اخراج defterden ihrâc

دفتر عتیق defter-i atik 36, 37, 62, 64, 71-74, 76, 78, 79, 83, 90, 101, 107, 125, 127, 128, 130, 147, 158, 159, 163, 169, 170

دفتر مجمل defter-i mücmel 19

دفتر مفصل defter-i mufassal 59, 83, 153

دکان dükkân 40, 63, 81, 112

دگرمن değirmen 15, 38, 52, 53, 77, 79, 100, 101, 129, 130, 158, 159, 171

دگرمن رسمی değirmen resmi 17

دلگو درسی dîlgü derûsi 17

دمد demet 105, 106

دمور demür 39, 49, 62, 80, 111, 123, 131, 132, 145, 146

دمور آلاتی demür âlatı 113, 123

دوار davar 179

دوتون رسمی، توتون düttün resmi. tütün resmi 88

دوسنه Dusine 16

دویشان duşman 49

دونم dönüm 73, 76, 126, 128

دونم رسمی dönüm resmi 75, 86

دیار اسلام diyâr-ı islâm 22, 24, 35, 60

دیار کفار diyâr-ı küffâr 24

ذ

ذخیره zahîre 23, 24, 29, 31, 35

ذمی zimmi 72, 75, 84, 86, 134

ر

رسم، رسوم resim, rûsûm 13-15, 17, 30, 38, 41, 52, 53, 62, 64, 72-79, 81, 82, 101, 103, 104, 108, 110, 125-133, 145, 154, 157-159, 166, 169-171, 174, 179, 182

رسم آسیاب resm-i âsiyâb 38, 52, 53, 58, 64, 101

رسم اغیل resm-i ağıl 144

رسم افلاتیه resm-i eflâkiye 169, 171

رسم اوتلاق resm-i otlak 79, 90, 130

رسم اوتلاق resm-i otluk 50, 55, 143

رسم اوجاق resm-i ocak 107

رسم بناک resm-i bennâk 72, 74, 76, 78, 84, 86, 89, 127, 128, 130, 134, 135

رسم بوستان resm-i bostan 37, 38, 51, 56, 61, 66, 143

رسم پولاچه resm-i polaçına 36, 78, 88, 100, 101, 129, 143, 149

رسم تکنه resm-i tekne 179, 181, 184

رسم چفت resm-i çift 44, 56, 72, 74, 76-78, 84, 86, 88, 89, 101, 117, 128, 130, 134

رسم چفتاک resm-i çiftlik 64, 69

رسم حطب resm-i hatab 184

رسم دخان resm-i duhan 53, 58, 88

رسم دشتبانی res-i deştbanı 55, 77, 88

رسم دونم resm-i dönüm 73, 74, 84, 86, 126

رسم رعیت resm-i raiyet 75, 127, 130, 135

رسم سرکی resm-i sergi 180, 182, 185

رسم ضربخانه resm-i darbhane 96

رسم طیو resm-i tapu 52, 57, 58

رسم عروس، رسم عروسانه resm-i arûs, r. arûsât, r. arûsâne 40, 46, 63, 77, 88, 102, 112, 129, 166, 168

رسم غنم resm-i ganem 41, 44, 47

رسم فلوری، رسم فیلوری resm-i filuri 12, 13, 15, 78, 130

رسم فالخانه resm-i kalhane 93

رسم قشلاق resm-i kışlak 79, 90, 131, 159, 162, 174

رسم قناره resm-i kanara 112

رسم کتان resm-i kettân 143

رسم کواره resm-i küvare 51, 53, 56, 58

رسم کیه resm-i giyâh 51, 56, 101, 179, 181, 184

رسم مجرد resm-i mücerred 72, 76, 84, 125, 128

رسم هیسه resm-i hîme 100

رسم هیزم resm-i hîzem 179, 181

رسم یایلاق resm-i yaylak 79, 90, 131

رسوم خردوات rüsüm-i hurdevât 101, 102
 رسوم رعيت rüsüm-i ra'iyet 75, 78, 79, 89
 رسوم عاديه rüsüm-i âdiye 183
 رسوم عرفيه rüsüm-i örfiye 22, 24, 28, 31, 78, 79, 87, 89, 128, 130
 روده ruda 15, 16
 رشته nişte 95, 96
 رشوت rüşvet 23, 35, 60
 رعيا raiyyet, reaya 15, 17, 23, 25, 35, 38, 49, 51-53, 60, 64, 73-79, 81-83, 99, 101-103, 105-111, 126-132, 139, 142, 144, 146, 156-159, 169, 170, 173, 175, 179, 183, 184
 رعيت برى raiyyet yeri 184
 روغن rugan 146
 رتبه، رتبه Reka, Riyeka 159, 171, 174
 روش roşt 94-96
 روش دفتري roşt defteri 96
 رهن rehin 110, 133, 184

ز

زراعت zirâat 25, 38, 52, 64, 74, 78, 81, 82, 129, 132, 133, 147
 زعامت zeâmet 21, 22
 زعفران zafran 178, 185
 زعيم، زعيم zaim, zuamâ 22, 23, 35, 60, 105
 زمين zemîn 73, 74, 76, 128
 زنا zinâ 163
 زندان zindan 23, 36, 50, 61
 زيت ياغي zeyt-yağı 39, 40, 62, 63, 80, 81, 111, 112, 131
 زيتون ياغي zeytun yağı 16

ژ

ژژنه Jejne 22

س

ساحل، ساحل sâhil, sevâhil 159, 174

ساده ياغ sâde yağ 39, 62, 80, 111, 112, 131

سالارلق، -الارلق،

سالاربهلق، سالاريلق،

سالاربه salarlık, salaryalık, salarya 16, 17, 38, 51, 52, 63, 64, 72-74, 79, 99, 101, 104-107, 126, 131, 143, 184

سپاهى sipahi 24, 25, 38, 51-53, 64, 75-79, 82, 158, 170, 179, 184, 185

سپاهى زاده sipahi zade 76, 87, 126

سیتنىش sitniş 95

سجیل siçil 106

سرای، سرای بوسنه Saray, Saray-Bosna 34, 48, 60, 71

سربست اوليان تيمار serbest olıman timar 77, 129

سربست تيمار serbest timar 86

سربرنیچه Srebernice 122

سربرنیچه و ساس

Srebernice ve Sas ma'denleri 95, 106, 111, 112

سرحد serhad 74

سرعسان ser-i asesan 40, 46, 63, 81

سرف serf 147

سرف عادتي serf âdeti 147

سیرکه sirke 123

سیرمساق sarımsak 123

سیره خور serehor 23

سفر sefer 12-14, 75, 103, 105, 127

سلاح silah 12-14, 23, 35, 60

سنجاق sancak 22, 26, 49

سنجاق بکى sancak-beyi 13, 22-25, 35, 36, 47, 49, 60, 103, 104, 107, 108, 154, 157-159, 170, 171, 175, 179

سنجاق صوباشيلرى sancak subaşıları 77, 129, 179

سنکستان senkistan 157, 169, 173

سندر sinor 82, 102, 110, 128, 133

سنیچه Senice 25

سوباشى، صوباشى subaşı 22, 23, 36, 40, 49, 60, 81, 91, 105, 107, 132

سوجی süci 16
 سوری sürü 79, 130, 131, 159,
 174
 سیر sir 38, 51, 61, 72, 126,
 178
 سین Sin 25
 سیاست siyâset 22, 24-26, 28, 30-
 33, 35-37, 49, 60, 62, 65,
 66, 108

ش

شایبنا şayibna, şaybına 93
 شرع شریف şer'i şerif 52, 72, 75, 126,
 127, 184
 شريك، شرکا şerik, şürekâ 76, 87, 128,
 163, 164
 شير şeir 143
 شفار şafar 94, 96
 شلغم şalgam 38, 51, 61, 123
 شهر şehir 16, 40, 63, 81, 102,
 132, 185
 شهرلو şehirtü 16, 77, 129
 شيرروغن şir-rugan 39, 63, 80, 131
 شيره şire 34, 37, 40, 48, 60,
 63, 70, 72, 73, 81, 102,
 105, 106, 132, 144, 158,
 170, 178, 179, 180, 184,
 185
 شيهته şihthe 94

ص

صابون sabun 39, 62, 80, 111,
 112, 131
 صاحب sâhib 75, 78, 82, 96, 98,
 99, 110, 127, 131, 133
 صاحب ارض sâhib-i arz 53, 58, 70, 78,
 79, 89, 90, 107, 108, 109,
 129, 130
 صاحب تيار sâhib-i timar 36, 38, 50,
 60, 64, 78, 82, 107, 110,
 133
 صاحب رعيت sâhib-i raiyyet 53
 صاحب عيار sâhib-i iyâr 96
 صاحب معدن sâhib-i ma'den 97
 صالقون، صالقون salgun, salkun 49
 صبان دمورى saban demürü 17
 صغیر sığır 16, 39, 62, 80, 111,
 112, 123, 131, 132, 146,
 165, 180

صغیر دريسى sığır derisi 16, 40, 63,
 81, 112, 123, 132
 صلب salb 23, 36, 50, 60
 صندوق sandık 95
 صوغان soğan 39, 63, 80, 111,
 123, 131
 صوفنه sukna 123
 صوه Sava 77

ض

ضربخانه darbhane 96
 ضربخانه امینی darbhane emini 96

ط

طاری daru 178, 179, 185
 طایغ ياشی dağ yemişi 39, 62, 80,
 131
 طایان dalyan 158, 159, 171, 174,
 175
 طایفه tayife 23
 طایه taye 173
 طباقلر پیراغی tabbaktlar yaprağı 17
 طپو tapu 38, 52, 53, 64, 70,
 81-83, 91, 108, 109, 110,
 111, 132, 133, 171
 طپو دفتری tapu defteri 34
 طپونامه tapuname 83, 111, 133
 طشرا taşra 16
 طوار davar 165, 166
 طوار اوغراغی davar oğrağı 166
 توبره tobra 40, 63, 81, 132
 طوپراق، طوپراق toprak 15, 16
 طوپراق سپاهیسی toprak sipahisi 75-79,
 86, 89, 90, 128-130
 طوز tuz 39, 40, 62, 63, 80, 81,
 111, 112, 123, 131, 132
 طوزلا خدمتی tuzla hidmeti 160
 طولاب دکرمی dolab değirmeni 179, 181
 طول عورت dul avret 17, 129, 144

ع
 عادت âdet 13, 15, 16, 35, 60, 62, 64, 101, 102, 146, 184
 عادت اغنام âdet-i agnâm 37, 44, 103, 144
 عادت افلاقیه âdet-i eflâkiye 78, 89, 130, 157, 169, 173
 عادت دربندچیان âdet-i derbendciyan rûsûmu 102
 عادت دشتبانی âdet-i deştbanî 55
 عادت قدیمه âdet-i kadîme 72, 106, 126, 133
 عاریت âriyet 133
 عامل âmil 16, 23, 36, 49, 50, 60, 61, 65, 75, 77, 87, 94, 127, 129
 عدالت adâlet 159
 عرب araba 23, 80, 82, 107, 130
 عزل azl, azıl 22-24, 35-37, 49, 50, 60, 62
 عسس اساس, ases 40, 63, 81, 132
 عسلیق اساسlık 40, 46, 63, 81, 132
 عسل asel 146
 عشر öşr, öşür 15-17, 25, 33, 37, 38, 50-53, 61-64, 72-74, 78, 79, 81, 82, 96, 99, 101, 103-109, 113, 123, 126, 129, 131, 132, 133, 143, 144, 146, 147, 154, 156, 169, 175, 179, 183, 184, 185
 عشر بوستان öşr-ü bostan 100
 عشر چایر öşr-ü çayır 38, 64
 عشر حبوبات öşr-ü hubûbât 41
 عشر شرعی öşr-ü şer'î 24, 31
 عشر شیره öşr-ü şîre 37, 51
 عشر عمل öşr-ü asel 100, 101
 عشر کتان öşr-ü kettân 100
 عشر کواره öşr-ü küvâre 38, 61, 66, 73, 84, 125
 عشر گیاه öşr-ü giyâh 51, 61, 66, 100, 101
 عشر میوه öşr-ü meyva 100
 عشری öşri 184
 عقوبت ukûbet 23, 30, 36, 50, 61, 66

علف alef 34, 60, 71, 72, 125, 143, 178, 179
 علی المرتضی بن الحاج اسمعیل Ali al-Murteza b. al-hâc Ismaîl 147
 عملدار ameldar 15
 عوارض avâriz 15, 31, 41, 103
 عوارضات avârizât 12-14
 عوارض دیوانیه avâriz-ı divaniye 15, 24, 31, 37, 44, 56, 62, 102-104, 106, 144, 154, 173, 175
 عورت avret 163, 164, 165

غ
 غلات، غله، galle, gallât 72, 79, 101, 105-107, 126, 131, 166, 178, 179, 184, 185
 غیبت منقطه gaybet-i munkatîa 81, 108

ف
 فتح fetih 15
 فقرت fetret 24, 31
 فراغت ferâgat 82, 109
 فرمان ferman 24, 63, 71, 74, 99, 103, 125, 133, 175, 184, 185
 فرون furun 15, 112
 فلوری، فیلوری filurî 12, 13, 15, 16, 17, 54, 62, 64, 133, 147
 فلوریجی، فلوریجی filurici 147, 166, 184
 فوجی fuçî 185
 فوجی خرجی fuçî harcı 158, 174
 فیروزبک Firuz Bey 25, 37, 62, 153, 154
 فیک fik 34, 60
 فیوریلور filurilü yer 78, 130

ق
 قارته karta 180, 183
 قاضی، قضاء kâdî 22-24, 35-37, 50, 52, 60, 62, 74, 94, 96, 97, 106, 107

قاضیلق kadılık 24, 50, 62, 71, 159
 قاعده قدیمه kaidei kadime 184
 قالدانه kalhane 96
 قانون kanun 12-16, 22, 23, 36, 48-50, 60, 61, 64, 73, 74, 79, 82, 98, 99, 105, 106, 108-110, 113, 123, 133, 146, 153, 158, 159, 163, 165, 166, 170, 171, 174, 180, 184
 قانون احتساب kanun-i ühtisâb 40, 63, 81
 قانون باج سرای kanun-i bac-ı Saray 39, 62, 70, 80,
 قانون جدید kanun-i cedid 142
 قانون سرعسان kanun-i ser-i asesan 40, 63, 81
 قانون طپو kanun-i tapu 70, 81, 91, 108
 قانون قدیم kanun-i kadim 79, 82, 99, 102, 106-108, 110, 131-133, 146, 179, 184
 قانون قرال kanun-i kiral 11, 14, 16
 قانون لواء ازورزبقی kanun-i livai Izvornik 93
 قانون معادن kanun-i meâdin 98
 قانون معادن سربرنیجه kanun-i meâdin-i Srebernice ve Sas 93
 قانون نامه kanun-name 23, 36, 61, 160, 163, 169, 171, 173, 178
 قانون نامه جدید kanun-namei cedid 147
 قانون نامه سرای بوسنه kanun-namei Saray-Bosna 71
 قانون نامه لواء اسکندریه kanun-namei livai Iskenderiye 178, 179, 183
 قانون نامه لواء بوسنه kanun-namei livai Bosna 21, 34, 60
 قانون نامه لواء کلیس kanun-namei livai Klis 125
 قانون نامه لواء هرسله kanun-namei livai Hersek 142
 کابل kabal 95, 96
 کابلوچه kabluca 178, 179, 181
 کاتلی نفس katli-i nefis 22
 کاتور قلعه سی Kotor kal'ası 173
 کادیم kadim 24, 25, 37, 63, 72, 79, 106, 107
 قرار سابق karar-ı sâbık 78, 101, 104, 105, 107

قرال زمانی kiral zamani 16
 قره جه دکیرمن karaca değirmen 179
 قره جه طاغ، قره طاغ Karacadağ, Karadağ 156, 159, 160, 163, 169, 171, 173, 179
 قریه karye 21, 72, 79, 82, 100-102, 105, 110, 126-131, 133, 144, 147, 153, 154, 158, 174, 175, 179, 180
 قر kız 40, 63, 77, 82, 112, 129, 133, 144, 163-165
 قصاب kassâb 16, 39, 62, 80, 111, 122, 131, 180, 185
 قصاب کساص kısâs 164, 165, 167
 قصابات، قصابه kasaba, kasabât 100
 قضا kaza 184
 قضا اسکندریه Kazai Iskenderiye 184
 قضا بودغوریجه Kazai Podgoriçe 184
 قطع ید kat'i yed 23, 36, 50, 60
 قفتانلق kaftanlık 16
 کالای kalay 39, 62, 80, 111, 131
 کال'ا kal'a 13, 23, 25, 31, 35, 60
 کال'ای kal'ai Maglay 13
 کالیج kılıç 49
 کانتار kantar 146
 کوان kovan 38, 51, 61, 73, 100, 126, 144, 165, 179
 کوان رسمی kovan resmi 15, 17
 کوباش Kobaş 71
 کوچ koç 12, 13
 کوچه Kuçe 153
 کوچه طانی Kuçe dağı 154
 کورسون kurşun 95
 کوری kuru 79, 131
 کوری صاجی kuru sâhibi 79
 کوز koz 123
 کوزی kuzu 39, 62, 80, 111, 123, 131
 کوللق kulluk 24, 31
 کوی اغزی kuyu ağzı 15
 کوی kuyu 93, 98, 99

- کویو صاحبی kuyu sâhibi 98
 قیمت kıymet 35, 60, 71, 125
 قیون koyun 12, 13, 15, 16, 37,
 39, 62, 79, 80, 112, 123,
 130, 131, 144, 146, 159,
 165, 166, 174, 185
 قیون باسدره سی koyun pastırması 39, 62,
 80, 112, 131
 قیوز درسی koyun derisi 123
 قیوز رسمی koyun resmi 17

ک

- کاتب kâtib 19, 153, 94
 کبه kebe 16, 113, 123, 145
 کبه دولابی kebe dolabı 101
 کپه نیک kepenek 49, 54, 123
 کتابت kitâbet 157
 کتتان kettân 39, 40, 62, 63, 80,
 81, 111, 131, 132, 178,
 185, 179
 کتتان بزی kettân bezi 123, 126, 145
 کجید geçid 158, 171, 174, 175
 کردک دکری gerdek değeri 17
 کردک حقی gerdek hakkı 144
 کستانه kestone 39, 40, 63, 80,
 111, 131
 کفیل kefil 103
 کلم kelem 38, 39, 51, 61, 63,
 72, 80, 112, 123
 کلیسا kilisa 24, 37, 50, 61
 کلیمته Klimente 154
 کلیمته ناحیه سی Klimente nahiyesi 154
 کش، کشیش،
 کومش، کومیش gümüş 15, 95-97
 کشمالک gümüşlük 95, 96
 کومور kömür 94, 107
 کومورجی kömürcü 107
 کندم gündüm 183
 کندیر، کنویر kendir, kenevir 72, 126
 کنز knez 103, 104, 123
 کنز طائفه سی knez taifesi 103

کوپری köprü 102

کورچی kürkçü 17

کوکل gönül 185

کولنک külünk 123

گومش معدنی gümüş ma'deni 15

کوی köy 107, 131, 144, 146,
170

کوی انباری köy anbarı 79

گیاه giyâh 38, 48, 51, 60

کیسه kîse, kese 96

کیل، کیله keyl, kile 34, 37, 48, 54,
60, 71, 72, 83, 99-101,
125, 126, 143, 144

ل

لدره ledre 178, 185

لیشتنه lištuna, lištona 93

لغم لغم lağım 93, 98

لقد lakad 16

لواء livâ 41, 61, 63, 72, 78,
99, 100, 103, 105, 106,
125, 129, 133, 156, 157,
159

لواء ازورنیک livâi Izvornik 99

لواء بوسنه livâi Bosna 21, 38, 51,
59, 71

لواء قره طاغ livâi Karadağ 156

لواء هرsek livâi Hersek 147

م

مال پادشاهی mâl-i padišâhî 160

مال میری mâl-i mîri 41, 104

مباشر mübâşir 25, 105

مناع metâ' 39, 40, 62, 63, 80,
81, 131, 132, 180, 185متصرف mutasarrıf 38, 41, 52, 73,
74, 76, 184مجرد mücerred 13, 14, 44, 72,
77, 87, 88, 101, 126, 128,
129, 142مجرد رسمی mücerred resmi 76, 77,
127, 128, 136محصول، محصولات mahsûl, mahsûlât 49, 51,
64, 104, 110

mahsûldâr yer 184
 ماحول mahlûl 21, 22
 ماحلوط mahlût 48, 71, 72, 125, 185
 مدره medre 35, 48, 60, 71-73, 102, 105, 125, 126, 178, 179, 185
 مدون Medun 153
 مرجك mercûmek 34, 60, 71, 178, 179, 184, 185
 مردمك merdûmek 34, 60, 178, 179
 مرمتچی meremmetçi 23, 29, 35, 60
 مزعه mezrea, mezâri' 64, 73, 74, 76, 126, 128, 174
 مزوج müzevec 101, 127, 142, 143, 183, 184
 مسلم müselleme 159, 160, 171, 175
 مصطفى بن احمد Mustafa b. Ahmed 71
 معاف muâf 37, 51, 54, 75, 102, 104, 106, 128, 154
 معاف كفرة muâf kefere 23
 معاف و مسلم muâf ve müselleme 12-16, 41, 62
 معافیت muâfiyet 35, 60
 معاهده muâhede 25, 37
 معدن، معدن ma'den, ma'âdin 22, 95, 97, 99, 107, 113, 123
 معدن امینی ma'den emîni 96
 معدنی ma'denoi 15, 16, 112, 113
 معدن چوب حاصلری ma'den-i çûb hasları 106
 معدن خدمتی ma'den hidmeti 106
 معدن صاحبلى ma'den sâhibleri 97
 معدن قیوسی ma'den kuyusu 94
 معزول mâzûl 21, 22
 معمار mi'mâr 23, 35, 60
 معمارlık mi'mârlık 23, 60
 معمارlık خدمتی mi'mârlık hidmeti 23, 35
 مغلاى Maglay 13
 مقاطعه mukata'a 23, 29, 36, 38, 51, 60, 63, 64, 65
 مقطوع maktû' 153 154
 مکتوب mektûb 22

ملك لغم mülk lağım 98
 مالک محروسه memâlik-i mahrûse 158, 162
 ملحہ چوب memlehai çûb 106, 107
 مناستر manastir 159, 171, 174, 175
 منسوخ قرا و مزارع mensûh kurâ ve mezârî' 76
 منوپولیه، مناپولیه، مانوپولیه monokolya, manapolya, manopolya 106, 158, 170, 174, 179, 184
 موتاب mutab 40, 63, 80, 112, 132
 موز muz 180, 183, 184
 موقوچی mevku'ucu 75, 77, 87, 127, 129
 میخانه جی meyhaneci 40, 63, 67, 81, 112, 132
 میر لواء mir-i livâ 12, 13, 26, 77, 103, 129
 میر لواء بوسنه mir-i livâi Bosna 13
 میری miri 78, 96, 130
 میوه meyva 40, 63, 81, 101, 113, 132, 179, 185

ن

ناحیه، نواحی nâhiye, nevâhi 13, 103, 154, 173-175, 176, 179, 183-185
 ناظر عوض nâzir Ivaz 63
 نجار neccâr 35, 60
 نخود nohut 178, 179, 184, 185
 نرخ narh 34, 35, 60, 71, 72, 125, 178, 181, 184
 نرخ روزی narh-ı rûzi 105, 106
 نظام و انتظام nizâm-u intizâm 75, 127
 نعل بها na'l beha 180, 183
 نقد nakd 64
 نوبت nöbet 25, 94, 96, 97
 نیم چفت nim çift 72-75, 77, 84, 86, 87, 126, 128, 134, 136
 نیم چفتک بر nim çiftlik yer 76, 127

و

واتر و غ، واتر و ق vatrog (vatrug), vatrok 94

واروش varoş 25, 37, 62
 واریه varya 123
 واضح الید vâziulyed 157
 وقیه vukiyye 34, 48, 60, 71,
 99, 125, 144, 183
 ولایت vilâyet 12, 13, 25, 38, 52,
 77, 82, 99, 102, 103, 110,
 128, 129, 153, 154, 156,
 159, 160, 163, 169, 171,
 173-175, 183, 184
 ولایت ازورنیک vilâyet-i Izvornik 111
 ولایت امینی vilâyet emini 110
 ولایت پاولی vilâyet-i Pavlii 12
 ولایت حاکمی vilâyet hâkimi 75, 87
 ولایت قرال vilâyet-i kural 13
 ولایت قره‌طاغ vilâyet-i Karadağ 156
 ولایت هرsek vilâyet-i Hersek 12
 ولدان Vildan 14
 ویسگراد Višegrad 71
 وینوک voynuk 25, 26, 37
 وینوک زوائدی voynuk zevâdi 25
 ویوده voyvoda 23, 36, 50, 61
 ه
 هبه hibe 109, 133
 هرsek Hersek 12, 48, 147

هکبه heybe 123
 هلدنه heldene 34, 60
 هیچه hiçe 95
 ی
 یاردم اکیچیسی yardım akçesi 97
 یاغ yağ 23, 40, 63, 81, 113,
 132, 146, 179, 185
 یایلاق yaylak 79, 90, 130
 یبان yaban 165
 یر رسمی yer resmi 75, 76, 128
 یکنی بازار Yeni Bazar (Yeni Pazar)
 22, 25, 35, 60
 یم yem 49
 یومرده yumurda 16, 113, 123
 یمیش yemiş 39, 62, 80, 111, 131
 یمک yemek 16
 یوسف بن احمد Yûsuf b. Ahmed 153
 یوقارو طوزه Yukarı Tuze 154
 یوک yük 16, 17, 24, 39, 40,
 62, 63, 80, 81, 111-113,
 122, 131, 132, 145, 173-
 180 184, 185
 یون yun 146
 یونجه yonca 72, 126
 یوند yond 165
 یونس پاشا Yûnus-paşa 24, 25, 37,
 62

b) za prevod

A

Abdulkерim sin Abdulahov 19, 20, 21
 agriz 17, 45, 121
 ajan 20
 Ajas-paşa 169
 Ajni Ali 83
 akča 12-14, 16-18, 43, 44, 54-56,
 65-67, 83-91, 93, 115, 122-124,
 134-139, 148-150, 161, 166-168,
 171, 175-177, 180-182, 186, 187
 Akhisar 32
 akindžije 31, 32
 Ali Murteza sin Hadži Ismailov 142
 Ali sin Mustafin 133
 Altin-ili (Altun Ili) 155

amaldar (amil) 15, 29, 30, 42, 43, 55,
 65, 66, 87, 89, 135, 137
 anbar 90, 118, 119, 138, 150, 181
 anadolski defterdar 21
 Anhegger 114
 aršin 121, 150

B

bademi 45, 67, 91, 120, 138
 badihava 88, 136
 badž 17, 30, 43, 45, 46, 91, 120, 121,
 123, 181, 182, 187
 Bajezid (pisar) 59
 bardak 182, 187
 Barkan Ömer Lûtfi 20, 21, 34, 59,
 162, 183

bašdefterdar 21
 bašta 124, 134
 baština 31, 47, 57, 84, 86, 87, 89, 90,
 116—118, 120, 134, 135, 137, 160,
 161, 175—177
 bede 86
 beglerbeg 26, 27
 beglerbegluk 21
 Belin 8
 bennak 84, 134, 137
 berat 6, 26, 154, 155
 Bešaret sin Abdusselamov 70, 92
 bez 138
 Bihaćki sandžak 8
 Biograd 33
 bisage 124
 blud 167
 bob 41, 65, 85, 180, 181, 186
 Bobovac 33
 boja 45, 67, 121
 Bojana (jezero) 162, 172, 176
 bosanska kanun-nama 91, 125, 147
 —150
 Bosanska liva (sandžak) 7, 8, 11—13,
 15, 19—21, 26, 29, 34, 41, 44, 54, 55,
 65
 Bosna 8, 11, 14, 70
 bostan 84
 brašno 120, 121
 bravče 91, 150
 bravija pastrma 91
 Brod 32, 33, 83
 brodovi 162, 172, 176, 177
 Brovina 155
 Budim 118
 Budimlja 180

C

carina 11, 14, 30, 43, 70, 90, 91, 122—
 124
 carinik 30
 carska blagajna 28, 32, 45, 58, 69,
 114, 117, 160, 161, 171, 172, 175
 carska naredba (zapovijest) 15, 17,
 26, 27, 59, 68, 70, 154
 carski has 19, 29, 118, 119, 186
 carske sluge 160, 175—177
 Cetinje 162, 172, 176
 cijene 28, 41, 65, 83, 84, 118, 119
 crkva 31, 43, 56, 66
 Crna Gora 8, 160, 162, 163, 166, 169,
 171, 173, 175

crnogorska kanun-nama 156, 171
 Crnogorski sandžak 156
 Crnojević (Đurađ) 161, 162, 172, 176
 Crnojevića solane 162, 172, 175, 177
 Crnojevića zemlje 154

C

ćebe 17, 45, 67, 91, 121, 138, 181

Č

čabar 90, 91, 121, 138, 181, 187
 čaršija 68, 91
 čekrik 114
 čelik 124
 čerga 12—14
 čifluk (čiftlik), čift 27, 44, 57, 68, 70,
 84—88, 117, 134—136, 181, 187
 čoha 17, 45, 67, 90, 124, 138
 čuvari gradova 29, 65

D

daće 70
 daska 18, 124, 182, 187
 Davud-beg 20
 dažbina 47, 137, 140, 154, 155, 161,
 171, 172, 176
 dažbina od bašte 44, 56
 dažbina od mlina 58, 160
 dažbina za vrt 56
 dažbina za zimovalište 162
 decizija (fetva) 70
 Dečanska povelja 155
 defter 5, 7, 14, 15, 18—20, 28, 31, 34,
 43, 47, 69, 84, 86—89, 117, 120, 134,
 135, 137, 140, 153, 156, 160, 161, 169,
 171, 173, 178, 183
 novi defter 7, 26—28, 32, 41, 65, 67,
 68, 83, 86, 88, 116—119, 136, 160,
 161, 171, 172, 177
 opširni defter 12, 13, 15, 59, 70, 93,
 125, 154
 popisni defter 12, 13, 15, 125
 stari defter 7, 17, 26, 43, 66, 68, 83—
 87, 117, 119, 134—138, 150, 161—162,
 171—173, 176, 177
 sumarni defter 12
 defter za rošt 115
 defterdar 19—21, 27
 Depedukan (Depedöken) 153
 derbend 56, 117, 155
 derbendska sela 84, 150
 derbendska služba 117

derbendžije 43, 44, 56, 66, 117, 155
 derbendžiski običaj 117, 118
 desetina (ušur) 15, 17, 18, 29, 31, 33,
 42—45, 47, 55—58, 65—69, 83—85,
 89—92, 115—121, 123, 134, 137—139,
 148—150, 155, 160, 161, 171, 172, 175,
 176, 186, 187
 desetina od košnica 44, 84, 134
 desetina od livada 45
 desetina od meda 117
 desetina od trave 117
 Deževica 11, 14, 15, 17
 dim 14
 dimarina, dimnina 58, 137
 direk 45, 67, 91, 138
 dirhem (dram) 115, 139, 181
 divanski nameti 17, 31, 117—119, 150,
 155, 175, 176
 divanski teretj 15, 44
 djetelina 84
 djevojka 18, 88, 121, 136, 150
 dokaz 87, 135
 domaćinstvo 70
 Donji Tuzi 155
 dozvola 29, 42, 65
 drvena građa 124
 drveni ugalj 114
 drva (za gorivo) 18, 45, 55, 114, 117,
 119, 124, 181
 držalac 44
 državna blagajna 27, 29, 33, 42, 65,
 89
 dućan 46, 68, 71, 121
 dug 91, 139
 Dukađinski sadžak 173
 dunum 84, 88, 134, 149
 Dusina 11, 14, 15, 17

D

Đakovica 155
 đumruk 30
 Đurđevdan 12—14, 44, 56, 66, 70

Dž

Dželal 28
 džerahor (čerahor, serahor) 29, 42,
 65
 džizja 33, 43, 56, 57, 59, 86, 117, 172,
 175, 176

E

ejalet 21, 26
 ekvivalent za harač 161

ekvivalent za ispendže 160
 ekvivalent za kaznu 42
 ekvivalent za ušur 160
 Elbasan 169
 Elezović Gliša 21, 28
 emin 19—21, 29, 30, 47, 114, 116, 118,
 120, 154, 160
 emin kovnice 115
 emin rudnika 115
 endaze 46, 67, 91
 esnaf 28

F

ferman 6, 31, 68, 69, 116, 186
 fetva (decizija) 8
 feudalne države 14
 filuridžija 150, 168, 186
 filurija 12—15, 17, 18, 58, 59, 67, 70,
 140, 150, 160, 161, 163, 186
 filuriska pristojba 89
 filuriska zemlja 89, 137
 Firuz-beg 32, 43, 66, 154, 155
 Fojnica 8, 11, 14, 15
 fučija 182, 187

G

gaj 90
 glavarina 33, 43, 56, 57, 59, 160, 162,
 175
 gлина 114
 globa 30, 40, 46, 55, 65, 119, 138, 167,
 168, 173, 177
 Gorani 155
 Gornji Tuzi 155
 goveće 18, 67, 90, 121, 124, 138, 150,
 182, 187
 goveđa koža 18, 67, 91, 121, 123, 138
 gospodar čifluka 57, 85
 gospodar raje 58
 gospodar rudaće 116
 gospodar timara 43, 44, 55, 120, 138
 gospodar zabrana 138
 gospodar zemlje 58, 70, 89, 90, 119,
 120, 135, 137
 grad 29, 46, 65, 67, 91, 116, 117, 123,
 138, 181, 187
 gradska posada 19, 29, 65
 građa 181
 građani 17, 18, 88, 136
 građevinska služba 42
 grahorica 41, 65, 180, 181
 granica 31, 42, 55, 58, 83, 92, 117, 119,
 120, 139

grašak 186
 gređa 91
 grnčarija 121
 grožđe 45, 67, 90, 120, 137, 162
 gvozdeni obrt 11
 gvožđe 45, 67
 gumno 68
 gunj 145

H

harač 15—18, 33, 47, 58, 86, 117, 118,
 120, 154, 156, 160—162, 171, 172, 175,
 176
 haradžija 172
 has 13, 14, 44, 57, 118, 119, 161, 162,
 177, 181
 hassa 44, 45, 57, 162, 172, 176, 177,
 hassa njiva 150
 hassa vinograd 162, 172
 hassa zemlje 89, 120
 heljda 41, 65
 Herceg 12
 hercegovačka kanun-nama 142, 147
 —149
 Hercegovački sandžak 7, 8, 11, 12, 54
 Hercegovina 8, 11, 149
 hiča 115
 hinna 182, 186
 hinta 182, 186
 hisba 28
 Hojnica 17
 Hoti 153—155
 brana 29, 31, 42, 65
 Hudavendigar liva 20
 hudžet 20
 hutman 116

I

ih̄tisab 28
 ihzar 28
 iltizam 30, 163
 Inaldžik Dr. Halil 20
 Ipek (Peć) 180
 Iskenderije (Skadar) 169
 ispaša 90, 137, 138
 ispendža 15, 17, 18, 33, 44, 47, 56, 57,
 84, 86, 117, 118, 134, 150, 154, 155,
 160, 161, 171, 172, 176
 ispišivač novca 115
 ispomoć 114—116
 isprava 87, 135
 Ivaz (inspektor) 68
 izvanredni nameti 29, 56

J

jabuke (divljake) 45, 91
 jagnje 45, 67, 91, 121, 124, 138,
 Jahja-paša 20
 jaja 121, 123
 jama 15
 Janina 169
 Jastrebov 155
 ječam 17, 41, 44, 54, 56, 65, 85, 117,
 148, 150, 186, 187
 jelo 55
 Junus-paša 31, 32, 43, 66
 Jusuf sin Ahmedov 153
 Jusuf sin Hasum-Jakubov 19

K

kabanica 54, 124, 145
 kabao 114, 115
 kadija 20, 27, 29—31, 42, 43, 56, 57,
 65, 66, 115, 116, 118, 119, 163, 167,
 168
 kadiluk 43, 56, 83, 84, 153
 kaftan 17, 124
 kajmakam 29
 kalaj 45, 67, 90, 121, 138
 kalhana 115
 kamen (tvrđi suhi) 114
 kanali 175
 kantar 150
 kanun 7, 8, 11—15, 18—20, 69, 116,
 120, 121, 154
 kanun o badžu 120
 kanun o tapiji 119
 kanun-nama 5—8, 26, 30, 34, 41, 42,
 55, 59, 66, 70, 92, 125, 134, 149, 150,
 156, 160, 161, 169, 171, 173, 175, 178
 kanun-nama Skadarske live 180,
 186
 kanun-nama za Bosnu i Hercego-
 vinu 148
 Karli-ili 169
 karta 182, 186
 Kasim (mirliiva) 183
 Kasim-paša 169
 kasap 182
 kâtib 115
 kazna 28—33, 41, 65, 66, 91, 119, 168
 kejl, kile 41, 54, 56, 65, 84, 85, 117,
 148, 150, 180, 181
 Kemalpaša-zade 70
 kesa 115
 kesteni 45—47, 68, 91, 120, 139

kisas 167, 168
 Kivamuddin ibn Isa ed-defteri 20
 klanac 56
 klanična pristojba 121
 Klimenti 153—155
 Kliškij sandžak 8, 92, 125, 134
 kna 45, 67, 121
 knez 47, 118, 124, 167
 Kobaš 83
 kokoši 121
 kola drva 187
 konopac 121
 konj 29, 31, 33, 42, 45, 54, 55, 65, 67,
 90, 116, 121, 138, 150, 167, 163,
 182, 187
 konoplja 84, 134
 kontrola 86
 konjanik (pod oružjem) 12—14
 Konjic 33
 konjski tovar 180, 187
 korjenčići 181
 košnica 44, 45, 56, 58, 66, 84, 117, 134,
 149, 167, 181
 Kotor 175
 kovnica 115
 koža 116, 121
 kradljivac 30, 66
 krađa 167
 Kraelitz 54
 Kraljeva zemlja 11—14
 kraljev zakon 11, 14, 17
 kraljevo vrijeme 17
 krava 168
 Krčki sandžak 8
 krčmar 67, 91, 121, 138
 Kreševljaković Hamdija 11
 Kreševo 8, 11, 14, 15
 Kreševska nahija 20
 krojači 17
 kruške (divljake) 138
 krvarina 167
 krznar 18
 kuća 12—15, 17, 18, 29, 31, 43, 44, 55,
 56, 66, 117, 149, 150, 160, 175, 176
 kućno ognjište 117
 Kući 153, 154
 Kučke planine 155
 kukolj 180, 181
 kuluk 31, 175
 kupus 44, 45, 56, 66, 67, 84, 91, 121,
 123, 134, 138, 187

L

lakat 17
 lan 45, 46, 67, 68, 84, 85, 90, 91, 117,
 120, 123, 134, 138, 181, 187
 laneno platno 123, 150
 leća 65
 ledra 181, 187
 Lepenica 33
 licitacija 45, 58, 69
 lisičja koža 18
 livja 47, 66, 116, 118, 137, 140, 150,
 160, 162
 livada 55, 57, 69, 86, 92, 120, 139,
 162, 172, 176
 lištuna, lištuna 114
 loj za svjetiljke 124
 lonac (glineni) 182, 187
 luč 17, 45, 67, 91, 121, 138, 182, 187
 luk 44, 45, 56, 66, 67, 84, 91, 120, 124,
 134, 138, 181, 187

M

Maglaj 14, 33
 majdan 28
 majstor 29, 42, 65
 manastir 171, 172, 176, 177
 manastir Prečiste Komi 162, 172,
 176
 manastir Sv. Gospoda 162, 172, 176
 manastir Sv. Nikola 162, 172, 176
 martolosi 118
 marva 181
 maslinovo ulje 17, 45, 46, 67, 90, 91,
 121, 123, 138, 139
 maslo (čisto) 30, 43, 45, 46, 67, 68,
 90, 91, 121, 123, 124, 138, 150, 181,
 187
 mazivo 116, 121
 mazul 28
 med 45, 67, 90, 121, 123, 138, 150, 181,
 187
 medra 41, 54, 83, 84, 117, 134, 181,
 187
 mejhandžija 45
 meremetči 65
 mesar 18, 45, 67, 90, 91, 121, 138
 mevkufčija 135, 137
 mezrea 69, 134, 136
 Milojević Mustafa-paša 21
 mirлива 13, 14, 118, 136, 183
 mito 29, 42, 65
 Mitrovdan 44, 56, 66, 70

mjera 28, 68
 mjerica (kila) 41, 54, 56, 116, 134
 mješanac (miješano žito) 83, 84, 134
 mlađarina 18, 46, 68, 88, 117, 121, 136, 150
 mlin 44, 57, 58, 69, 89, 90, 117, 137, 150, 161, 162, 172, 176, 177, 181
 mlinarina 45, 58
 monopol 162, 172, 176, 181, 186
 motika 18, 124
 Mora (Moreja) 169
 Morina 155
 mostovi 117, 149
 mubašir 33, 118
 mudd 85
 mudžerred 84, 134
 muhtesib 28
 muhzir 28
 mukata 30, 44, 57, 69
 musellem 162, 163, 172, 177
 musellim 29
 Mustafa (zaim) 57
 mušmule 45, 91, 138
 mutesarif 57
 muz 182, 186

N

nadzor 29
 nahija 14, 26, 70, 118, 153—155, 173, 175, 176, 177, 180, 186
 nahija Klimenti 155
 nahija Hoti 155
 najamnina 29, 42, 65
 naknada za glavarinu 33
 namet 12—15, 17, 29, 58, 118
 nametnute obaveze 28
 nametnuti tereti 31
 namirnice 124
 narh 41, 70
 naruč 139
 naut (nohut) 85, 180, 181, 186
 nedžar 65
 neimar 65
 Neretva 32
 nešeriatskj nameti 175, 176
 noćni čuvar 46, 47, 68, 91, 139
 nomadi 28, 57, 58
 Novaković Stojan 8
 Nova Varoš 70
 novčane pristojbe 91
 novčana kazna 32, 33, 88, 119
 Novi Pazar 28, 29, 32, 41, 65, 84

Novoselo 70
 novotarije 29—31, 42, 43, 55, 65, 66

NJ

njiva 44, 57, 68, 84—86, 92, 118, 120, 138, 162

O

običaj 15, 17, 42, 59, 67, 69, 84, 134, 150, 168, 186
 običajne daće 87, 135
 običajne pristojbe 28, 31, 59, 70, 87, 89, 90, 136, 137, 149
 običajni nameti (tereti) 28, 67
 običajno pravo 7, 162
 Oblast Pavlovića 11, 12
 obrt 11
 odredba 7, 8, 11, 12, 118, 153—155, 167, 171, 173
 odžak 115
 ognjište 136
 Ohri (Ohrid) 169
 oka 41, 54, 65, 83, 84, 116, 134, 150, 186
 oklop 54
 olovo 115
 opskrba 55, 116
 orasi 45, 46, 67, 68, 91, 120, 124, 138, 181, 186
 oružje 29, 42, 54
 oslobođenje od nekih daća 12—15, 17, 47, 87, 117—119, 136, 155
 osmica 114
 ostavština 57
 ostrvo Vranjina 162, 172, 176
 otkup od glavarine 30, 63
 otpust, otpuštanje 42, 43, 55, 56
 otvor jame 15
 ovan, ovca 12—14, 18, 44, 45, 67, 90, 91, 121, 123, 137, 138, 149, 150, 162, 167, 168, 176, 182, 187
 ovčarina 44, 47, 56, 118, 149
 ovčija pastrma (sušenica) 45, 120, 138
 ovčija koža 124

P

Pakrački sandžak 8, 20
 pamuk 85
 papučari 17, 18
 par volova 124
 paun 116

- pazar 43, 90, 138, 150, 181, 182, 187
 pazarište 124
 pčelarina 56, 58
 peć (met.) 15
 pečki kadiluk 186
 pekari 17, 18
 pekarska peć 46, 67, 91, 121, 138
 Petrošban (Petrošjan) 155
 pijesak (sitni) 114
 Piperi 153, 154
 Pir Muhamed ibn Muhamed el-Džemali ed-defteri 20
 pirinač 45, 67, 90, 121, 123, 138, 181, 187
 pirovina 180, 181
 pisar 7, 19, 58, 83, 153, 154, 160, 169, 171, 173
 plaća (nadnica) 114
 platno 46, 67, 68
 Plav 153
 pleme 153
 pluzno gvožđe 18
 Podgorička nahija 181
 podgorički kadiluk 163
 podzemni hodnik 114
 pogranična oblast 29, 32
 pogranični gradovi 29, 31
 poklon 9, 139
 pokrovac (konjski) 46, 67, 91
 pokrov od kostrijeti 121, 138
 poljačina 31, 43, 44, 55, 56, 66, 88, 117, 136
 poljoprivredni proizvodi 180, 186
 pop 31, 43, 66
 popis 19, 20, 70, 86—88, 92, 135—137, 150, 153, 169, 183, 186
 popisni defter 12
 Popović D. 54
 poreski popis 6
 porez 28, 31, 47, 89
 porez eflakija 171
 poreznici 87, 89
 porez za zimovališta 176, 177
 posada tvrđave 42
 posjed 44, 57, 68, 86, 116, 118—120, 139, 172, 176
 posjednik 57, 87, 89, 92, 120, 161, 172, 175
 posjednik rova 116
 posjednik rudnika 115, 116
 posjednik timara 91, 119, 139
 posuda 18
 potraživanje duga 68
 potriča 55
 potvrda 68
 povjerenik 7
 povlastice 19
 povlašćeni redovi 19
 Požeški sandžak 8
 pravi pravac 114
 prazna baština 76
 prenosna pristojba 88
 Priboj 32, 43
 prihod 14, 29, 43, 44, 88, 92, 120, 155, 161, 168, 172, 176, 177
 primićur 34, 41, 47, 118
 primirje 31
 pristojba bennak 84, 87, 134—137
 pristojba mudžered 84, 136
 pristojba na bostan (vrt) 15, 66, 149
 pristojba na čift 117, 134, 136, 137, 148
 pristojba na čifluk 84
 pristojba na drva 117
 pristojba na ispašu 90, 137
 pristojba na košnice 15, 18
 pristojba na lan 149
 pristojba na ljetnu ispašu 90, 138
 pristojba na mlin 15, 18, 89, 117
 pristojba na ovce 15
 pristojba na svinje 15, 18, 137
 pristojba na zemljište 88
 pristojba na zemlju 87, 135, 136
 pristojba na zimovališta 90, 138
 pristojba za kalhanu 115
 pristojba za kovnicu 115
 pristojba za noćnog čuvara 46, 91, 139
 pristojba za odžak 119, 137
 pristojba za poljačinu 149
 pristojba za tor 149
 pristojbe 13—15, 18, 59, 67, 69, 70, 83—90, 92, 117—120, 134—137, 139
 proba (met.) 115
 prodaja 87, 92, 139
 Prozor 33
 proso 41, 65, 148, 180, 181, 186
 Prusac 33
 pšenica 41, 44, 45, 54, 56, 65, 67, 83, 84, 85, 90, 116, 117, 120, 121, 134, 138, 148, 150, 180—182, 186

- raja (rajetin) 15, 18, 29, 33, 44, 55—59, 65, 69, 70, 83, 85—92, 116, 118—120, 135—140, 149, 150, 160—162, 171, 172, 175, 176, 181, 186
 rajinska baština 33
 rajinska pristojska 33, 87, 89, 90, 137
 rajinska zemlja 33, 186
 ralično gvožđe 18
 Rama 33
 ratno oruđe (r. pribor) 29, 42, 65
 razbojnici 42, 55, 117
 raž 41, 65, 85, 148, 180, 181, 187
 red i poredak 135
 registar 90
 repa 44, 66, 124
 ribe 45, 46, 55, 67, 68, 90, 91, 121, 124, 138, 181, 187
 ribolovi 162, 172, 176
 Rijeka 162, 172, 176
 rišta 115
 rob 45, 67, 187
 roba (trgovačka) 45, 46, 67, 90, 91, 120, 138, 181, 182, 187
 Rodos 169
 rošnjak 114
 rošt 114
 rov 114, 116
 ruda 11, 15, 17, 114, 115
 rudača 114, 115, 116
 rudari 15, 17, 18, 114, 115, 116, 121
 rudarska kolonija 11
 rudarska proizvodnja 122
 rudarski zakon 14
 rudarstvo 122
 rudne žice 116
 rudnici Srebrenica i Sas 114, 119, 120, 122
 rudnički rov 114
 rudnički trgovi 14
 rudnik 11, 14, 15, 17, 114—116, 119—122, 124
 rudnik srebra 15
 rumeliski defterdar 21
 ružin cvijet 181
 S
 sablja 54
 safran 187
 salarija 17, 18, 44, 45, 57, 58, 68, 69, 84, 85, 90, 116—119, 134, 138, 148, 149, 186
 sanduk (mjera) 115
 sandžak 5, 7, 8, 19, 20, 26, 84, 88, 89, 93, 134, 156, 169, 178
 sandžakbeg 14, 19, 26—28, 31, 33, 41—43, 55, 65, 88, 118, 119, 160, 161, 163, 172, 173, 176, 177, 181
 sapun 45, 67, 90, 138
 Sarajevo 41, 54, 65, 83
 sarajevska kanun-nama 83
 Sas 114, 119, 120, 122
 Sava 89
 selo 83—87, 89, 90, 92, 117—120, 134, 136, 137, 149, 155, 162, 168, 176, 177, 181, 186
 sezamovo ulje 91, 138
 sidžil 6, 118
 sijeno 41, 43—45, 54—56, 65—67, 91, 139
 Sinj 33
 sir 17, 45, 67, 121, 123
 sirće 124
 sitniš 114, 115
 Sjenica 32
 Skadar 181
 Skadarska nahija 186
 skadarski kadiluk 186
 Skadarski sandžak (— liva) 153, 169, 178, 182, 183
 Skarić Vladislav 11, 14, 91, 114, 123, 141, 145, 148, 150
 Skender-beg Crnojević 156, 160—163
 Skender-paša 32, 43, 66
 slanica 119
 slobodni seljaci 160
 slobodni timari 88
 služba 13, 14, 26, 27, 31—33, 47, 118, 163, 172, 176, 177
 Smederevo 149
 Smederevski sandžak 8
 smjena 114, 115
 smokve 45, 67, 90, 121, 138
 snop 57, 85, 118
 so 45, 46, 67, 68, 90, 91, 120, 121, 123, 124, 138
 sočivo 41, 83, 85, 180, 186
 solana 119, 162, 163
 spahija 33, 44, 57, 58, 70, 86—90, 92, 119, 120, 135—150, 160, 162, 163, 173, 181, 186, 187
 spahiski čifluk 163
 Spaho Fehim 114
 Srbija 11, 14
 srebrena ruda 11, 14
 Srebrenica 8, 122—124
 srebrenički zakon 11

srebro 15, 17, 115, 122
 sremska kanun-nama 55
 srpski običaj 150
 srpska sela 150
 stado 90, 162, 176
 stočari 160
 stoka 168
 stupa za čebad 182
 subaša 27, 29, 30, 33, 42, 46, 55, 65,
 88, 118, 136, 181
 sudija 42, 55, 167
 sudstvo 163
 sukno 124, 150
 suražica 54, 186
 suvlasnici (sudionici) 87, 135
 suzam 45, 67
 svadbarina 168
 svila 187
 svinja 18, 168, 181
 svinjeća sušenica 18
 svrgnuće 54

Š

šafar 114
 šafran 181
 šajbina, šajibna 114
 šarbar 114
 šarh-šafar 114
 šator 12—14
 Šems Čelebi 21
 šeriat 7, 57, 84, 134, 135, 186
 šeriatske daće (dažbine) 70, 87, 89,
 90, 135—137
 šeriatski porezi 28, 59
 šeriatski ušur 186
 šihta 114
 šira 83, 84, 91, 181
 štavljač koža 18
 štićenik 84
 šuma 85, 117

T

taksa 27, 28, 43, 46, 55, 69
 tapija 44, 45, 57, 58, 69, 91, 92, 119,
 120, 139, 172
 tapiska pristojba 45, 57, 58, 69, 70,
 92, 120, 139
 tarifa 181, 187
 terase 175
 tesari 42
 testija, 182, 187
 teški nameti 28

tezkera 117, 118
 tezkireli timar 26, 27
 tezkiresiz timar 26, 27
 timar 19, 26, 29, 31, 42—44, 65, 66,
 68, 88, 118, 136, 161
 timar-defterdar 21
 timarnik 19, 27, 29, 31, 42, 43, 55, 65,
 89, 116, 118, 119, 149, 186
 timarska zemlja 90
 Tirhala 169
 tkanina 91
 Tomić Jovan 162
 torba 46, 67, 91, 138
 tovar 17, 18, 41, 54, 65—68, 90, 116,
 117, 120, 123, 124, 136, 150, 180,
 181, 187
 travarina 31, 50, 56, 66, 90, 117
 travnjak 117, 149
 trg 11, 14, 15, 30, 118—124
 trgovci 28
 trgovište 120
 trnokop 124
 trošarina 30, 31, 66
 Truhelka Dr. Č. 8, 20, 48, 141, 147,
 148, 150
 tržište 28, 117
 tržna inspekcija 28
 tržna taksa 67
 tvrđava 14, 29, 42, 55, 65, 150, 153,
 155, 175
 tvrđavska posada 150
 tvrđavski ljudi 55

U

udovica 18, 88, 121, 150
 ugalj 119
 ugljari 119
 ugovor 32, 43, 115, 116
 Umur sin Toganov 154
 urbari 116
 uzboj (traženje rude) 116
 uroštiti 115
 ustanova 15
 utezi 28
 uživalac 57

V

vakufnama 20
 valjalica za čebeta 117
 vanrednj nameti 44
 varak 116
 Vareš 11

varje 124
 varoš 32, 43, 66
 vatrog, vatrug, vatrok 114
 vedro 65
 vezir 169
 vilajet 12, 26, 57, 88, 116—118, 120,
 136, 169, 171, 173, 175, 176, 186
 vilajetske kadije 87, 135, 154
 Vildan 14
 vino 17, 41, 44, 45, 54, 56, 65, 67, 91,
 118, 119, 121, 124, 134, 138, 162,
 172, 176, 181, 182, 186, 187
 vinograd 44, 56, 57, 84, 86, 117, 124,
 134, 149, 161, 162, 172, 176, 181, 186
 Visoka Porta 55, 59, 160
 Visoko 11
 Višegrad 83
 vještak 85
 vlasi 7, 8, 11—14, 59, 67, 70, 150, 160
 vlasnik 115
 vlasnik odžaka 89
 vlaški običaj 14, 89, 137, 160, 171,
 175
 vlaški red 118
 voće 45, 46, 67, 68, 91, 117, 120, 121,
 138, 187
 voćka 44
 voćnjak 57
 vodenica 181
 vojni pohod 12—14, 118
 vojnuk 32, 33, 43
 vojnučka rezerva 33
 vojvoda 29, 30, 42, 66
 volovska koža 46
 vosak 17, 123
 Vranjina (ostrvo) 162, 172, 176
 Vukanović Tatomir 11
 vuna 150
 vunenjak (sukno) 124

Z

zabit 30
 Zadrmlje 173
 zaim 19, 27, 29, 42, 65, 118
 zajam 46
 zakon 7, 11—15, 17, 27, 28, 30, 54, 55,
 70, 90, 92, 116—120, 124, 139, 148,
 150, 172, 176, 181, 182, 186

zakon ihtisaba (tržišne takse) 46, 68
 zakon o carjini (trošarini) u Sarajevu
 70, 90
 zakon o prenosu i ustupanju zemlje
 uz tapisku pristojbu 70
 zakon o rudnicima 116
 zakon o tapiji 91
 zakon o tržišnom nadzorništvu 91
 zakon o ukinutim čiflucima 85
 zakon sarajevskog badža (carine)
 45, 67
 zakon solane 119
 zakon zapovjednika noćnih čuvara
 46, 68, 91
 zakup 29, 30, 42, 55, 65, 163
 zakupnici 68
 zalag 120
 zanatlije 28
 zapovijest 86, 92, 118, 161, 162, 176,
 180, 186
 zapovjednik 91, 121
 zarobljenik 90, 138
 zeamet 27
 zemaljski proizvodi 83
 Zemlja Pavlovića 13
 zemljišni spahija 87, 89, 136, 137
 zemljište 87
 zemljana posuda 18
 zidari 42
 Zla Reka 180, Zli Rijeka 186
 zlatna ruda 17
 zob 41, 65, 83—85, 134, 149, 181
 zbornička kanun-nama 93, 122
 Zvornički sandžak (— liva) 8, 54, 93,
 116, 120

Ž

željezo 54, 91, 120, 138, 150
 željezno oruđe (alatka) 121, 123
 žetva 55, 57, 176
 Žežna 28
 žir 182, 187
 žitarice 84, 123, 134
 žito 15, 17, 45, 47, 55, 67, 90, 117,
 118, 119, 120, 138, 163, 181, 187
 žolski safar 114

E R R A T A

Strana	Red	Stoji	Treba	Strana	Red	Stoji	Treba
23	14	مقاطعه	مقاطعه	97	2	اوسال	ارسال
39	18	جور	جوز	100	2	اوبلنو	اولنوب
60	12	ظلم	—	102	12	دفع	دفع
60	18	ارستادار	اوستادار	112	6	يرار	يرلو
61	14	غرسنده	غره سنده	127	16	يه	يا
62	14	بزير	بزر	128	12	اندقده	اندكده
63	23	مقاصع لرین	مقاطعه لرین	128	17	اغالدرینه	اوغالدرینه
72	17	کتان کنویر	کتان و کنویر	129	19	رسم رعیتی	رسم رعیتی
75	6	ککاک	کیال	131	11	باغ	باغ
79	2	رسم	رسم	132	3	اکر بز	اکر بز
91	41	اکریر	اکر بز	144	3	تیار اری آلور	تیار اری اولور

Strana	Red	Stoji	Treba
26	11	neka ne	neka se
41	29	grahovica	grahorica
67	14	miadog masla	čistog masla
67	42	skupocjeno platno	sukno
70	17	zakon i carini	zakon o carini
83	39	dvodištem	dvorištem
83	41	p	
84	39	dununmu	dunumu
85	23, 24	površine	zemljišta
85	35	spahija	spahija
86	1	površini	zemljištu
86	40	dununmu	dunumu
87	9	biti	bili
88	33	sandžakbegu	sandžakbegu
88	42	tapusa	tapusu
89	48	Str. . . .	Str. 58
91	38	Str. . . .	Str. 45
114	41	Zakupnih	Zakupnik
115	16	a poslije	a poslije se u kovnici
115	16	imena	cmina
120	21	vilajetsko	vilajetskog
134	16	pristojba na	pristojba na bennaka